

Sunuş

19 83'ten bu yana, düzenlediği toplantılar ve yayımladığı eserlerle bilim ve kültür hayatına önemli katkılarda bulunan Atatürk Kültür Merkezi, sürekli gelişim anlayışıyla misyonunu en üst düzeyde yerine getirmeye devam etmektedir. Bilim ve kültür hayatının beklentilerine duyarlı, etkin, dinamik bir yönetim anlayışını benimseyen Merkezimiz, her yıl düzenli olarak güncel konularla ilgili geniş katılımlı sempozyumlar düzenleyerek kültürel alandaki araştırmaları teşvik etmeyi amaçlamaktadır.

Elinizdeki özel sayı, bu doğrultuda 24-25 Mayıs 2007 tarihlerinde Ankara'da düzenlediğimiz *Ölümünün Birinci Yılında Mustafa Necati Sepetçioğlu Sempozyumunda* sunulan ve hakem denetiminden geçen bildiri-lerden oluşmaktadır. Bir kısmı yabancı dillere de çevrilen çok sayıda romanı, hikâyesi ve tiyatro eseriyle, Türk edebiyatı ve Türk kültürüne büyük hizmetlerde bulunan Mustafa Necati Sepetçioğlu, Merkezimize de 28.11.1997'den itibaren şeref üyesi olarak önemli katkılarda bulunmuştur.

Alelaide kalabalıklarından ortak paydalar ve idealler etrafında bir millet oluşturabilmek ve buradan da güçlü devletlere ve medeniyetlere ulaşabilmek, her topluluğa nasip olmayan, uzun, çileli bir yolculuktur. Bu süreçte, dil ve dile dayalı eserler, kültürleri yani milletleri ayakta tutan temel direkleri oluştururlar.

İnsanları, "biz" duygusu etrafında bir arada toplayan, bu duyguyu güçlendiren ilk edebî ürünleri, danslar eşliğinde söylenen epik şarkılar oluşturur. Bu tür, soyların ve kabilelerin oluşum sürecinde, birbirleri arasındaki mücadelelerde öne çıkan kahramanlar etrafında ortaya çıkar. Kabilelerden ulusa geçiş aşamasında ise, epik şarkılar yerlerini manzum destanlara bırakır. Diğer edebî türlerin kaynağını oluşturan destanlar, topluluklara kimlik yani ulus olma bilincini kazandırmada önemli bir işlev üstlenirler. Destanlar, yerleşik hayata geçişle birlikte, yerlerini kahramanlık konulu halk hikâyeleri ve mesnevilere bırakır. Sanayileşme ve kentleşmenin yaygınlaşmasına paralel olarak da, tarihî roman, tiyatro, hikâye gibi türler edebiyat hayatında görülmeye başlar.

Bati'da, imparatorlukların yerlerini ulus devletlere bırakma sürecinde yükselen milliyetçilik duygusuna paralel olarak, tarihe ve tarihi romanlara ilgi artmaya başlamış ve romantizmle birlikte bu yöneliş doruk noktasına çıkmıştır. Türk edebiyatında da,

İmparatorluktan ulus devlete geçiş sürecinde, konularını tarihten alan birçok edebî eser kaleme alınmakla birlikte; köklü tarih birikimine karşılık, belki de yaşanan kültürel değişimin etkisiyle bu birikimi edebî eserlere ve ekranlara taşıma konusunda yetersiz kaldığımız herkesin malumu olan bir husustur. Türk edebiyatında ise, 1950'lerden sonra popüler tarih türünde yazılan romanların sayısında ciddi bir artış görülür. Modernizm sonrası süreçte de, 1980'lerden sonra tarihe ve tarihi romanlara ilgi yeniden revaç bulur.

Araştırmalar, kimlik bilincinin oluşumu ve güçlenmesinde, kültürlere dinamizm kazandırmada, tarih kitaplarından ziyade tarihi konu alan edebî eserlerin çok daha etkili olduğunu göstermektedir. Çünkü tarihçiler, siyasi olaylar üzerine odaklaşıp "kuş bakışı"yla olayları değerlendirmeye çalışırken; tarihi, edebî gerçeğin ardından aksettiren yazarlar ise "kuş dalaşı"yla, bizzat insana odaklaşıp, insanın ve toplumun gerçeklerini canlı bir şekilde aksettirirler. Günümüzde her ne kadar ekranlar edebî eserleri geri plana itmekle birlikte, bunların da öncelikle iyi edebî eserlere, senaryolara bağlı olduğu unutulmamalıdır.

Tarih bilinci, hem geçmişi hem geleceği kurar. Tarihi romanlar, sadece geçmişle ilgili değil gelecekle de ilgili perspektifler sunar. Yazı hayatına henüz 16 yaşındayken yayımladığı yazılar ve hikâyelerle başlayan Mustafa Necati Sepetçioğlu, daha sonra hayatını âdeta tarihi romanlara adanmış ve birbiri ardına yayımlanan romanlarıyla, tarih ve kimlik bilincine sahip bir neslin yetişmesinde önemli misyon üstlenmiştir. Onun eserlerinde, Orta Asya'dan günümüze kadar Türk tarihi, Dede Korkut'tan esinlenen güzel üslubu ve engin birikimiyle hikâye edilmiştir. Cumhuriyet döneminde doğup büyüyen Mustafa Necati Sepetçioğlu, yazarlık hayatını Anadolu Türklüğünün atası olan Hoca Ahmed Yesevi'yi ele alan Yesili Hoca Ahmed adlı romanıyla taçlandırmış ve ardında büyük bir külliyat bırakarak aramızdan ayrılmıştır.

Tarihi roman yazmayı, millete ve tarihe karşı bir sorumluluk olarak gören Mustafa Necati Sepetçioğlu, millete ve tarihe karşı sorumluluğunu fazlasıyla yerine getirmiştir. Atatürk Kültür Merkezi olarak bizler de, ölümünün birinci yılında düzenlediğimiz sempozyum ve onda sunulan bildirilerden oluşan bu özel sayımızla, Türk edebiyatının bu önemli ismine karşı sorumluluğumuzu ve vefa borcumuzu yerine getirdiğimize inanıyoruz.

Prof. Dr. Osman HORATA